

Kovács Tünde

Magyarul tanulo(ó)k – színes nyelvi magazin magyarul tanulóknak

Új műfaj a magyar mint idegen nyelv oktatásának piacán

2004 májusában látott napvilágot a Magyarul tanulo(ó)k magyar nyelvi magazin első száma. A magazin 40+4 oldalas, színes, igényes kivitelezésű félévente megjelenő tankönyvkiegészítő anyag.

A magazint négyen szerkesztik: Dragaschnig Edina Grazban él és tanít az egyetem tolmácsképző szakán, Szelp Ágnes Wiener Neustadtban és Mödlingben tanít magyart mint anyanyelvet másod- és harmadgenerációs gyermekeknek, felnőtteknek és középiskolásoknak pedig magyart mind idegennyelvet. Szita Szilvia a hollandiai Hágából segíti munkánkat, jómagam pedig Bécsben tanítok magyart többek között a Bécsi Közgazdasági Egyetem kelet-európai mesterosztályában.

A szerkesztőség munkáját segítik a lektorok (Császtvay Tünde, Heinz Pál, Luxon Claudia) , a kézi rajzoló (Doszkocs Zsuzsa), a fordítók (Bori Martina – holland, Csire Márta – finn, Heinz Pál – német, Maruszki Judit – francia, Szita Szilvia – angol) , a webmester (Szelp Attila) és kiváló grafikusunk, a szintén magyartanár végzettségű Csizmadia Katalin.

Az ötlet

A kollégáimmal folytatott szakmai eszmecsere és többéves tanítási tapasztalatom vezetett arra a felismerésre, hogy a magyar mint idegen nyelv oktatásában szükség lenne egy rendszeresen megjelenő, aktuális és autentikus híreket közlő sajtóorgánusra. A szerkesztőség munkatársai szerint főleg a forrásnyelvi országokban kell fokozottan motiválnunk a tanulókat, hogy a heti egy-, másfélórás tanfolyamokon látványos sikerélmény híján ne lohadjon magyartanulási kedvük.

A magazin szerkezete és tartalma

Mivel magazinunk féléves rendszerességgel jelenik meg, lehetőségünk nyílik arra, hogy gyorsan és rugalmasan reagáljunk az olvasók kéréseire. Így a legelső számot követő kiadványok folyamatosan új tartalommal bővülnek.

A magazin első száma nyolc önálló rovattal indult, a későbbiek során ez a nyolc állandó rész egészült ki a második számban a *Gyerekjáték*, az *ECL* és az *Ajánló* rovattal, a harmadik számban pedig a *Könyvjelzővel*.

Az *Előszó*ban a magazin létrejöttéről és felépítéséről, illetve a későbbi számokban az újdonságokról tájékoztatjuk az olvasókat. A magazin szerkezetét és tartalmát gondos mérlegelés után úgy állítottuk össze, hogy a magyarul tanulók a nyelvtanulás bármely szakaszában járva találjanak kedvükre való és tudásszintjüknek megfelelő anyagot. Három rovat kivételével (*Tarka-barka*, *Nyelvtan*, *Gyerekjáték*) a közlekedési lámpa színeivel jelöltük a cikkek nehézségi fokát. Vannak könnyebb (zöld lámpa), közepesen

nehéz (sárga lámpa) és nehezebb szövegek (piros lámpa); az egyes szintek között természetesen nem húzható szigorú határ. Szándékosan nem a kezdő-középaladó-haladó jelöléseket használtuk, mert az egyes rovat jellegétől függően, valamint a grammatikai, a lexikai nehézségi szint, a mondat- és a szöveghosszúság és a szöveg szerkesztettségének bonyolultsága alapján a „lámpás”, ill. a klasszikus kezdő-középaladó-haladó besorolás nem mindig fedi egymást. (A *Sajtófigyelő* zöld lámpával jelölt cikkeit például általában középaladó szinttől olvassák, a *Fókuszban* című rovat szintén zöld lámpával jelölt cikkei sok esetben már kezdő csoportok óráin is felhasználhatóak.)

Mindegyik számunkban több *Nyereményjáték* is található, a helyes megfejtések beküldői között értékes ajándékokat sorsolunk ki.

A *Sajtófigyelő* fejezetben aktuális és autentikus újságcikkeket olvashatnak másodközlésben a *Népszava* és a *Délmagyar* friss számaiból. E cikkek feldolgozásakor a magyarul tanulók megbizonyosodhatnak afelől, hogy a tankönyvekből elsajátított tananyagot és nyelvtani szerkezeteket a mindennapokban is fel tudják használni. Újságot olvasásra bátorítjuk a tanulókat, hiszen véleményünk szerint akár 2-3 féléves magyartanulás után is már sok mindent megértenek a magyar sajtóból, csupán a szavaknak kell utánanézniük. A szótározás kevésbé örömteli feladatát átvállaljuk, és az ismeretlennek ítélt szavak jelentését megadjuk németül és angolul. A rövid cikkeket a szövegértést segítő, illetve a nyelvtant és a szókinccset gyakoroltató didaktizált feladatok követik.

A *Fókuszban* című rovatban egy-egy kiemelt témához található játékos gyakorlatok, rövid szövegek, érdekességek. Az első számban az Európai Unió keleti bővítéséről, a második számban az interkulturális kommunikációról, a harmadikban pedig a találmányokról írtunk. E rovat kiválóan alkalmas több nemzetiségből álló csoportok tanítására, mivel a szövegek és a feladatok elsősorban az interkulturális kommunikációt, egymás megismerését szolgálják..

Az *Országismeret* a kommunikáció központúság követelményét szem előtt tartva *riportok* és *interjúk* formájában nyújt hasznos információkat magyar városokról, tájakról. Első számunkban Győrről, a másodikban Szentendréről, a harmadikban pedig Pécsről írtunk. Olvasóinkat egy-egy hosszabb lélegzetvételű cikkben a várost jól ismerő és érdekességek birtokában lévő helybéli lakos kalauzolja végig a városon. A személyes hangvételű cikket rövidebb legendák, érdekes történetek egészítik ki, amelyek kiválóan alkalmasak meséltetésre. Szívügyünknek tekintjük a jellegzetes magyar termékeket, hungaricumokat gyártó vállalatok, kisiparosok és művészek bemutatását is – a róluk készült interjúk hírüket viszik a világba . E rovat olvasmányai nagyon jól felhasználhatóak a külföldön élő másod- és harmadgenerációs magyarok honismereti oktatásában is.

Szintén ebben a fejezetben élethű *körkép* is készül, amelyben egy-egy aktuális témával kapcsolatban olvashatjuk az utca emberének véleményét.

Az *Országismeret* rovat általában valamely jellegzetes magyar étel *receptjével* zárul.

A *Nyelvtan* című részben az évek során kidolgozott *almafa-elmélettel*© szemléltetjük az egyes nyelvtani jelenségeket. Tanítási tapasztalatom alapján a magyarul tanuló külföldieknek a nyelvtanulás kezdeti szakaszában a magyar nyelv agglutináló jellege jelenti a legnagyobb gondot. Német ajkú diákjaim sokszor csak „hosszú virslinek” nevezik a magyar – véleményük szerint megtanulhatatlan – szavakat. E hozzáállás örökös cáfolásába belefáradva dolgoztam ki az almafa-elméletet, amely segítségével leegyszerűsítve, jól érthetően, képi módon magyarázható a magyar nyelv logikus felépítése. A módszer előnye, hogy a nyelvtani fogalmak használatában jártas és kevésbé jártas diákok körében is nagyszerűen alkalmazható. (Gondoljunk arra, hogy nemcsak

középiskolai és egyetemi végzettségűek tanulnak magyarul, hanem sokszor olyanok is, akik saját nyelvtanuk felépítésével sincsenek tisztában. Ilyen esetben nagyon nehéz a latin eredetű nyelvtani fogalmakkal dolgozni.)

Az elmélet a magyar nyelvet *háromágú almafaként* képezi le. A fa törzse egyben a szótő is, amely lehet főnév, melléknév, számnév, ige vagy bizonyos esetekben névmás is. Az első ág a képzőket, a második a jeleket, a harmadik pedig a ragokat jelképezi. Az ágak elnevezése nem véletlenszerű, hanem a toldalékolás sorrendjének felel meg. Az almákat balról jobbra szüreteljük. (Ezért mondjuk, hogy házakban és nem házbanak.)

Az első ág almái zöld színűek, mert az almák még éretlenek. A zöld almákkal csupán újabb szavakat képzünk, amelyek egyébként a szótárban is megtalálhatók (hal, halász, halászat, halászik stb.). A második ágon már sárgulnak az almák, kezdenek beérni, mivel a jelekkel már több tartalmat tudunk kifejezni. A harmadik ág almái teljesen érettek, ezért piros színnel jelöljük őket. Miután a piros almákat is megtanultuk, már a mondatalkotás sem okoz nehézséget. Minden ágon több alma is függ, amelyeket magazinunk egyes számaiban jelképesen leszüretelünk. A kivételeket nehézség fokuk szerint mosolygó vagy lebiggyedő ajkú kukaccal jelöljük.

A *Nyelvtan* összeállításai nem tetszőlegesen, hanem szervesen illeszkednek az adott szám tematikájához. Az első számban például a foglalkozásnevek képzőit tárgyaltuk, mert a magazin több rovatában is előfordultak a foglalkozásnevek (*Fókuszban, Országismeret, Tarka-barka*). A keresztutalásokat stilizált mutatóujjal és a vonatkozó oldal megadásával jelöljük. A nyelvtani magyarázatokhoz rövid feladatok kapcsolódnak.

A *Tarka-barka* rovat különböző nyelvi játékokat – keresztrejtvény, szóvadászat –, horoszkópot, vicceket, humoros összeállításokat tartalmaz, amelyekből minden olvasó kedve szerint válogathat.

A *Portrétár* három fő cím köré rendeződik.

A *Magyarok a nagyvilágban* című részben külföldön élő híres magyarokkal készül interjú. Az első számban Dalos György magazinunknak írt verssel (*Lingua Hungarica*) kedveskedett az olvasóknak. A második számunkban Malek Andreát látogattuk meg bécsi otthonában, a harmadik számban pedig a Hollandiában élő 90 éves Ilonka nénivel készült képriport, aki még mindig tanít. Olvasói visszajelzések alapján tudjuk, hogy a képriportok különösen pozitív fogadtatásra találnak.

A *Magyar közélet* alfejezetben Magyarországon élő közéleti személyiségekkel készül riport (1. szám: Csiztu Zsuzsa, 2. szám: Náray Tamás, 3. szám: Fellegi Ádám).

Olvasóinkat motiválandó az *Akiknek már sikerült ...* (megtanulniuk magyarul) olyan külföldieket vonultat fel, akik már elsajátították anyanyelvünket. Eddigi számainkban egy szudáni anyukával, egy katalóniai tanárnővel és egy osztrák ügyvezető igazgatóval készült interjú.

Az *Élethelyzetek* című rovat összeállításával elsősorban a Magyarországon élő külföldieknek próbálunk segíteni olyan esetekben, amikor magyarul kell boldogulniuk. Az első számban az álláskereséssel, a másodikban a külföldiek magyarországi házasságkötésével kapcsolatban kaptak hasznos tippet, a harmadikban pedig a helyes levélcímzést mutattuk be.

Mindegyik szám *megoldókulccsal* zárul.

Olvasói kéréseknek eleget téve egészült ki a második számunk három új rovattal. Kisgyermekes szülők és gyermekeket tanító pedagógusok jelezték, hogy igény lenne az egészen fiatal korosztálynak készült feladatokra is. Így a második számunktól rendszeresen találkozhatnak a *Gyerekjáték* rovat derűs, színes gyakorlataival, amelyet természetesen felnőtt olvasóink is örömmel olvasnak.

Második számunktól gondoltunk azokra az olvasóinkra is, akik magyarból nyelvvizsgát szeretnének tenni. A Pécsi Tudományegyetem Idegen Nyelvi Titkárságával

együttműködve indított *ECL* rovatunkban *ECL* mintatesztekert közlünk, amelyek segítenek olvasóinknak a nyelvvizsgára való felkészülésben.

A könyv-, film- és CD-tippeket felsorakoztató *Ajánló* szintén állandó rovatként jelenik meg.

Harmadik számunktól azoknak az olvasóinknak is eleget teszünk, akik eddigi számainkból hiányolták az irodalmat. *Könyvjelző* című rovatunkban magyar meséket, népmeséket, mondákat és egyéb érdekes olvasmányokat közlünk illusztrált, egyszerűsített formában, hogy olvasóink minél szélesebb körét megismertethessük a magyar irodalom gyöngyszemeivel.

A magazin célcsoportjai és célja

A magazint eredeti elképzelésünk szerint három célcsoportnak szántuk: a magyarul tanuló külföldieknek, a külföldön élő másod- és harmadgenerációs magyaroknak és a határokon túl élő magyaroknak. Nagy örömünkre szolgál, hogy az első szám után egy negyedik célcsoport is kikristályosodott: az idegen nyelvű szöszedetek miatt egyre több német- és angoltanár vásárolja lapunkat. Az ő kérésüket figyelembe véve második számunktól megadjuk a német főnevek névelőjét és az igék vonzatát is.

A magazin nyomtatott formában angol és német magyarázatokkal és szöszedetekkel jelenik meg, de második számunktól a cikkek szöszedete finn, francia és holland nyelven is letölthető az internetről (www.magyarultanulok.com). Ezt az ingyenes szolgáltatásunkat folyamatosan bővítjük.

A magazin célja, hogy élvezetesebbé és színesebbé tegye a magyartanulást és – tanítást. A cikkek sokszínűsége és olvasóbarát feldolgozása segít abban, hogy az olvasók szinte észrevétlenül tanuljanak. Az újságot az érdeklődők forgathatják akár szabadidejükben, önállóan, vonaton vagy buszon, utazás közben is, de ugyanúgy elővehetik a tananyag kiegészítőjeként is, szervezett magyartanítás keretében. A magazinnal szeretnénk tanártársainkat is segítséget nyújtani, hiszen cikkei, feladatai kiválóan alkalmasak a tananyag kiegészítésére, a rövid órai "üresjáratok" kitöltésére. Tanári irányítással az egyes cikkeket még számos játékos feladattal, nyelvtani gyakorlóssal is ki lehet egészíteni – a tanári fantáziának semmi sem szab határt. Örülünk, hogy mind Magyarországon, mind külföldön számos kolléga használja a magazint – immár 15 országban vagyunk jelen. Nem üdvözljük viszont azt a sajnálatos gyakorlatot, hogy sokan fénymásolják a lapot. A tartalom igényességéhez kialakított tetszetős megjelenés az újság küldetésének tudatosan megtervezett része, ezért a silány fekete-fehér fénymásolatok rontják az anyagok hatékonyságát. Még egy „jó minőségű” fénymásolat sem nyújtja az olvasónak azt az élményt, amelyet a színes, illatos magazin kézbevétele jelent. A magazin szép küllemével és kivitelezésével is szeretnénk olvasásra ösztönözni a magyarul tanulókat. Kérjük, támogassanak minket e küldetés teljesítésében! Tanároknak, intézményeknek és könyvtáraknak 10 példány megrendelése esetén egy példányt ajándékba adunk. Második számunktól minden lapban megrendelőlap is található, amelyen az ajándékpeldány iránti igényt is jelezni lehet. Együttműködésüket köszönjük!

A magazin 1840 forintba, illetve 6,95 euróba kerül, a postázás költségét Magyarországon és Ausztriában a kiadó vállalja. Megrendelhető a kiadónál: Magyarul tanulo(ó)k, A-1195 Wien, Pf. 60 vagy www.magyarultanulok.com, ill. abo@magyarultanulok.com címen.